

ZUIVELLABORATORIUM QLIP IS EEN DATAFABRIEK

De gedachte aan zuivel roept beelden op van koeien, klompen en sappig gras. Tegelijk is de Nederlandse zuivelindustrie een van technologie vergeven economische topsector. Zuivellaboratorium QLIP is er deel van en draagt bij aan voedselveiligheid, kwaliteitsborging, duurzaamheid en innovatie.

In de vele gangen en werkruimtes van de QLIP-laboratoria in Zutphen hangt de geur van melk. Niet gek, want melk (van koe en geit) is het levensbloed van deze onderneming. QLIP, met vestigingen in Zutphen en Leusden, is Europa's grootste melk- en zuivellaboratorium. Spreek uit 'Kjoelip', wat rijmt op Tulip, om te benadrukken dat het om een oer-Nederlands bedrijf gaat. De afkorting staat ook ergens voor. Directeur Jan Bobbink somt op: q van quality, l van laboratorium, i van inspectie en p van procescertificering. Daarmee hebben we de kernactiviteiten

Jaarlijks doet Qlip meer dan 13 duizend beoordelingen 'in het veld.'

van deze snelle groeier meteen op een rij. "De Nederlandse zuivel heeft internationaal een uitstekende reputatie. QLIP speelt daarin, als private onderneming, een essentiële rol."

WITTE MOTOR

De expansie wordt volgens Bobbink aangejaagd door de gunstige ontwikkelingen in het Nederlandse agrofood-cluster. Maar ook door automatisering en robotisering, die bij zijn bedrijf tot het uiterste zijn doorgevoerd. Bij QLIP is melk de witte motor, maar

De beoordelaars gaan met een tablet de stal of fabriek in."

de onderneming drijft daarnaast op informatie; het is een ware datafabriek. Een groot deel van de analyseresultaten werd voorheen met de hand ingeklopt, maar nu automatisch ingelezen, gescand, gevalideerd, geautoriseerd en weer teruggestuurd aan de klanten. Dat is efficiënter, sneller, minder foutgevoelig en rendementverhogend, zegt hoofd ICT Hans van Hemert.

"Aan de ene kant analyseren en inspecteren we of er geen onveilige stoffen in de zuivel terecht komen die je beslist niet in je voedsel wilt hebben. Denk aan toegevoegd melamine, dat in 2008 in China tot een groot voedselschandaal leidde. Aan de andere kant bepalen we of wat op de verpakking staat er ook werkelijk in zit," legt Bobbink tijdens een rondleiding in Zutphen uit.

VERDUURZAMING

Boeren vragen QLIP of het veevoer efficiënt benut is. En afnemers van zuivelproducten willen weten wat de 'carbon footprint' is van het productieproces, omdat ze streven naar verduurzaming van de zuivelketen. Nu een deel van de melkdrinkers graag melk, yoghurt en boter heeft van koeien die na de winter echt in de wei lopen, heeft QLIP in opdracht van zuivelfabrikanten een weidegangprogramma ontwikkeld, dat toetst of de dieren echt buiten graasden. Op de locatie Zutphen zijn twee labs. Er is het chemisch microbiologisch laboratorium, waar onder meer rauwe en verduurzaamde melk, boter, kaasproducten, melkpoeder en zuigelingenvoeding wordt onderzocht. Jaarlijks gaat het daar om ongeveer 450 duizend analyses. Dan is er het

'routinelaboratorium', bestaande uit twee afdelingen, het uitbetalingslaboratorium dat jaarlijks 2,3 miljoen melkmonsters analyseert. En het MPR (melkproductie registratie)-laboratorium. Omdat veehouders en veeverbeteringsorganisaties ook behoefte hebben aan informatie op koe- of geit-niveau voor hun fokkerijmodel, worden er wekelijks op dit lab nog eens 250 duizend monsters van individuele dieren geanalyseerd.

VEILIG EN DIGITAAL

Ook het zogenoemde uitbetalingsonderzoek verloopt gedigitaliseerd. Hiervoor neemt de chauffeur van de 'rijdende melkontvangst' (de tankwagen) een monster uit de melkkoeltank. Bij QLIP wordt dat vervolgens beoordeeld op allerlei gehalten en kwaliteitskenmerken. De gegevens gaan door naar de zuivelfabriek, die de boer betaalt voor de geleverde melk, waarbij de opbrengst samenhangt met de kwaliteit en de gehalten. Van Hemert: "Vroeger werden er lijstjes handmatig door ponstypistes ingetikt. Nu wordt het hele proces netjes opgeslagen in bestanden, die over veilige verbindingen naar onze klanten worden gestuurd."

Alle tankmelkmonsters in kunststof flesjes bevatten een tag, waarop allerlei herkomstgegevens zijn weggeschreven. Bij binnenkomst in het laboratorium wordt voor het uitbetalingsonderzoek in de tag geschreven welke analyses moeten worden gedaan en in welke volgorde. De informatie in de tag werkt als routeplanner. "In het lab zie je die monsters door elkaar lopen, alsof

// Analyseresultaten worden automatisch ingelezen, gescand, gevalideerd, geautoriseerd en verstuurd."

er geen systeem in zit. Maar dat is schijn: de tag bepaalt of ze linksaf moeten of rechtsaf", zo legt Hans van Hemert uit. Zitten er in melk meer ziektekiemen of andere verontreinigingen dan de standaard, dan krijgt de boer als het ware een gele of rode kaart als waarschuwing. Bij ernstige afwijkingen volgt een versnelde beoordeling op locatie. Synergy van Exact speelt een bijzondere rol bij het plannen en uitvoeren van locatieonderzoek. Bobbink: "Normaliter bezoeken we eens in de twee jaar een veehouder voor een beoordeling op locatie. Maar voldoet hij meerdere keren niet aan de standaard, dan doen we, in opdracht van de zuivelindustrie bijvoorbeeld een versnelde onaangekondigde beoordeling. Naast boerderijbeoordeling verricht Qlip ook audits op zuivellocaties. Exact Synergy zet de beoordelingen allemaal in een geïntegreerd planningsprogramma." Met een tablet gaan de beoordelaars vervolgens de stal of fabriek in, om ter plekke te zien hoe de hygiënische omstandigheden zijn. Direct kunnen de uitkomsten naar QLIP verzonden worden waarbij de resultaten dezelfde avond zichtbaar zijn voor zowel de zuivelindustrie als de veehouder.. Jaarlijks doet Qlip meer dan 13 duizend beoordelingen "in het veld".

WORKFLOWMANAGEMENT

Exact Synergy zorgt er volgens Van Hemert voor dat QLIP effectief resultaatbestandsuitwisselingen kan doen met alle zuivelondernemingen en de veeverbeteringsorganisatie, door gebruik van modules voor workflowmanagement, CRM en document management. Voor research & development en de verkrijging van subsidie of fiscale faciliteiten wordt onder meer een projectmodule van Exact ingezet. "We maken zoveel mogelijk gebruik van standaardoplossingen," zegt Van Hemert. "Maar de ontwikkelingen in de zuivel gaan soms zo snel dat je daar niet altijd mee uit de voeten kunt." Een voorbeeld: "De overheid bedenkt dat de koeien eerder de wei in moeten. Dan moet

// Digitalisering gaat de zuivelketen nog meer voordelen brengen."

er een 'vroeg' weideprogramma komen. De zuivelproducent zegt succes, over een maand moet het draaien. Waar een standaard Enterprise Resource Planning-programma niet genoeg is, zoek ik een partner die snel kan schakelen en maatwerk levert geïntegreerd met het standaard Exact pakket. Voor Qlip is dat Advisie."

KLANTENPORTAAL

Exact Synergy is ook het pakket achter het interactieve klantenportaal van QLIP. Van Hemert: "De klant logt via onze website in, geeft aan dat er een monster komt, plakt daar een barcode-label op dat hij kan inscannen of intikken. Zo maakt hij een soort bestelformulier aan, zoals je ook bij Bol.com doet, maar dan met de gewenste analyses (onderzoeken). Onze vervoersdienst haalt de monsters op; een stuk kaas of een flesje. Zo gauw een van de gevraagde onderzoeken klaar is, zetten wij dat op de klantkaart en staan de uitkomsten meteen op de portal.

De opdrachtgever krijgt een Excelsheet voor zijn eigen systeem en resultaten komen ook in zijn mailbak. Automatisch gaat er een facturatieregeling naar Exact Globe, het financiële pakket dat we eraan gekoppeld hebben, waarna de factuur verstuurd kan worden.

Bobbink denkt dat de digitalisering de zuivelketen nog meer voordelen gaat brengen. "Als zuivelland zijn we al koploper, maar er is in de sector nog een wereld te winnen. Met meer onderzoek, het benutten van nog meer data en nieuwe producten. QLIP is bij die ontwikkelingen een betrouwbare partner, dankzij onderscheidende expertise en technologie."

MAATWERK

"Uit Synergy van Exact valt veel meer te halen dan bedrijven denken", zegt Maritha Doorn van Advisie Business Solutions, een partnerbedrijf van Exact. "QLIP bijvoorbeeld gebruikt Synergy als een soort procesgenerator, wat voor bedrijven interessant kan zijn." Waar Exact de standaardsoftware levert, zorgt Advisie voor een aantal diensten eromheen. "Wij richten de processor van Exact in voor afnemers, schrijven de software of passen die aan. Dus we koppelen niet zozeer; we maken iets op Exact en aan Exact, zodat we de gewenste processen geheel kunnen faciliteren. Echt maatwerk dus."